

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Christendom en Economie.

I.

Onder den titel „Christianity and Economics” heeft Lord Stamp een boekje geschreven, dat alleszins aandacht verdient.

Het aantal geschriften, dat zich met de verhouding van Christelijke religie tot het economische leven bezig houdt, is eigenlijk niet zoo heel gering. Men hoort dikwijls klagen over het gemis aan principiële voorlichting — klachten, die niet heelemaal ongegrond zijn — maar het blijkt dat veel van wat in het verleden gepubliceerd is, niet die belangstelling heeft gekregen, welke verwacht kon worden. Voor dat gebrek aan interesse zijn verklaringen te geven (die er op het oogblik weinig toe doen); feit is echter, dat iemand, die zich ernstig bezig zou houden met het verzamelen van literatuur als hier bedoeld, geruimen tijd noodig zou hebben. En tevens zou blijken, dat die literatuur belangrijke gegevens voor den tegenwoordigen tijd zou bevatten.

We zijn maar al te spoedig geneigd — de razend snelle ontwikkeling van het economische leven, de geweldige veranderingen, die zich op dat terrein hebben voltrokken, de enorme moeilijkheden waarvoor we staan, zijn daar mede de oorzaak van — van te voren geschriften uit het verleden, zelfs uit het recente verleden, als verouderd te beschouwen; al voordat zij gelezen zijn. Welnu, dat is verkeerd. Kuyper's en Sikkel's sociale geschriften zijn niet verouderd, wel — helaas — bij velen onbekend. De beroemde rede van Kuyper op het eerste Christelijke Sociale Congres (1891) is ook voor deze dagen, juist voor deze dagen, van groote waarde. En zoo zouden we door kunnen gaan.

Wie kent Georg Wünsch's „Evangelische Wirtschaftsethik”? Zeker, dit werk gaat van geheel andere beginselen uit dan de onze; de schrijver is (of was?) Marxist, „religieus-marxist”. Maar het is nog altijd de moeite van ernstige studie waard. In ieder geval had het een prikkel kunnen vormen om de problemen, die deze schrijver stelt en uitwerkt, kritisch te onderzoeken. Dat is veel te weinig geschied. Ondanks de behoefte en de begeerte naar principiële studies op het gebied der economie.

Die begeerte, welke thans sterk leeft, is weer oorzaak, dat elk werk, dat in dezen tijd verschijnt en zich met de relatie tusschen de Christelijke beginselen en het moderne stoffelijke leven bezig houdt, met blijdschap wordt begroet. Vandaar, dat we voor het boekje van Sir Josiah Stamp, nu Lord Stamp, aandacht meenen te mogen vragen. Het is het lezen inderdaad waard! Misschien is het goed, om eerst de hoofdstukken te noemen, waarin het werk verdeeld is.

Na een inleiding en een voorwoord, krijgen wij een uiteenzetting van de methoden om het probleem, dat Lord Stamp stelt, te benaderen. Vervolgens (hoofdstuk II) een beschouwing over den economischen achtergrond van de Christelijke onderwijzing. Daarna over de prediking van Jezus Christus tot de menschen van zijn tijd (III); over de verhouding van de Christelijke leer tot het economisch leven in het verleden (IV); over de fundamentele Christelijke principes (V); over de houding van de Kerk in den tegenwoordigen tijd (VI), en tenslotte een hoofdstuk, dat algemeene beschouwingen en conclusies geeft (VII).

In de inleiding (die van de hand van Rufus M. Jones is, de hoofdredacteur van een serie werken, waarin ook dat van Lord Stamp een plaats gevonden heeft) wordt gezegd, dat het boekje „Christianity and Economics” de innige relatie tusschen Christelijke idealen en de economische orde behandelt. Dat is, zegt Jones, een moeilijk en doornig onderwerp, vol verraderlijke hindernissen en gevaren, vol moeilijkheden, die overwonnen moeten worden. Er zijn, luidt het, op het oogenblik niet veel menschen, die hun weg door wildernissen van dezen tijd kunnen vinden en uit dezen chaos komen met een duidelijke, krachtige en wijze boodschap, die ons tot rechtsnoer kan dienen. Jones meent, dat Lord Stamp een van die menschen is.

Aanstands waarschuwt de inleider de lezers, dat het boekje, hetwelk hij introduceert, niet bedoeld is als een panacee voor onze kwalen. Het zal degenen, die van „patente geneesmiddelen” houden, teleurstellen. De hoofdverdienste is de klare uiteenzetting van het probleem en de gezonde wijze van behandeling. Deze gunstige kenmerken blijken, lezen we, uit de voorloopige conclusies, waartoe de schrijver komt. Het is goed om die conclusies nu reeds te vermelden; zij geven ons aanleiding om daarover eenige opmerkingen te maken.

1. De prediking van Christus, aldus Lord Stamp, heeft voornamelijk een geestelijke en geen economische strekking. Zijn economische uiteenzettingen hadden betrekking op de omstandigheden van Zijn

eigen tijd, die geheel verschillend zijn van die van onze dagen. Dat alleen al maakt het moeilijk, zo letterlijk op de wereld van heden toe te passen.

2. Pogingen om aan de letter der Heilige Schrift richtsnoeren voor ons economisch handelen te ontleenen, hebben, in het algemeen gesproken, gefaald.

3. De Heilige Schrift schrijft geen enkelen bijzonderen vorm van economische of politieke samenleving voor, of een bijzonder plan voor het economische leven. Zij toont zelfs geen voorkeur.

4. De Christelijke stuwkracht tot zedelijke verbetering der wereld is zeer groot geweest. Het is zeker, dat de Westersche beschaving vooral door de Christelijke opvattingen van barmhartigheid en gerechtigheid, en over de afzonderlijke rechten van de individueele ziel werd geleid.

Deze conclusies worden voorts ondersteund door de opvatting, dat de voornaamste taak van het Christendom niet is het ontwerpen en uitwerken van schema's en programma's om maatschappelijke systemen te veranderen, die door onveranderde menschen bestuurd worden, maar dat het de menschen moet vernieuwen: nieuwe menschen moet en wil scheppen, die de begeerde sociale orde nader zullen brengen. Goede harten kunnen wel niet de plaats van goede hoofden innemen, maar de goede harten kunnen het aan goede hoofden mogelijk maken den weg naar het goede leven te vinden.

Zoo ongeveer meent de inleider de strekking van het boekje van Lord Stamp te kunnen samenvatten.

Alvorens den inhoud van „Christianity and Economics” meer gedetailleerd te bespreken, is het wellicht wenschelijk, eenige opmerkingen over de weergegeven samenvatting en haar basis te maken.

De conclusies, waartoe Lord Stamp komt, worden ook hier meermalen vernomen. Het zou weinig moeite kosten deze als karakteristieke uitingen van zekere geestesstroomingen nader aan te wijzen.

Ze bevatten, zooals dat gewoonlijk genoemd wordt, een kern van waarheid. Maar waarheid zijn ze niet; althans is op sommige van die conclusies wel het één en ander aan te merken.

Dat geldt ook voor de twee eerste; het is echter beter, een bespreking daarvan uit te stellen tot de behandeling van de hoofdstukken, waarin zij gemotiveerd worden.

Bepalen wij ons eerst tot de derde conclusie. Neen, de Bijbel is geen staatkundige grondwet en ook niet een verzameling van wetten, die het bedrijfsleven regelen. Maar het zou geheel verkeerd zijn te meenen, dat de Schrift aan den mensch volkomen vrijheid laat, of dat iedere bijzondere vorm geoorloofd is. De Schrift wijst het machtsmisbruik af, eischt dat de mensch als schepsel Gods erkend wordt, veroordeelt het kwaad, dat zich ook in het economisch leven openbaart. De Schrift eischt broederschap en schuldbelijdenis, naastenliefde en gehoorzaamheid. Wie dat erkent, zal zeker besluiten, dat bepaalde vormen der samenleving in strijd zijn met het Woord, dat dit inderdaad bindende voorschriften geeft. En dat de „vrijheid”, die dikwijls geëischt wordt, niets anders beteekent dan een weigering om zich aan die voorschriften te onderwerpen. Zoolang als de vormende factor in het economisch leven voornamelijk een „onstuimigen drang tot daden” (of hoe men dien moge formuleeren) wordt aanvaard — die alles als verwerpelijke hindernis beschouwt, wat hem op een gegeven oogenblik weerhoudt voort te gaan — zal van een gehoorzaam onderwerpen aan de elementaire beginselen der Schrift geen sprake zijn. Het beroep op de conclusie als door Lord Stamp geformuleerd, is in den regel het krachtigst, wanneer men de eischen der Schrift op den voorgrond plaatst, en toepassing daarvan begeert. Want dan komt 't verzet; 't verzet, dat door een wonderlijke wending n.b. op de Schrift wil steunen, terwijl het in wezen niets anders beteekent dan een verwerping van haar gezag.

Bedenkingen moeten ook nu reeds worden ingebracht tegen de stelling, dat de voornaamste taak van het Christendom niet is het ontwerpen en uitwerken van programma's voor veranderingen in het maatschappelijk stelsel, maar veeleer het „veranderen” der menschen. „Het Christendom” — de Chr. godsdienst — kan natuurlijk geen maatschappelijke stelsels bouwen; de Christenheid uit den aard der zaak wel. En zij heeft dat gedaan, zoolang de Christelijke volkeren bestaan; zij heeft voortdurend schema's en programma's ontworpen; zij heeft invloed op de wetgeving uitgeoefend. Of zij daarbij altijd aan haar beginselen trouw bleef, is een andere vraag. Het feit van haar voortdurende werkzaamheid staat echter vast. En zoo zullen ook de „veranderde menschen”, waarvan de inleider spreekt, werkzaam zijn, bouwen aan het maatschappelijk stelsel. En de „goede hoofden”, die de hulp der „goede harten” mogen genieten bij het zoeken van de wegen naar het „goede leven”, zullen als vanzelf samenwerking begeeren, gemeenschappelijk de taak willen aanvaarden. Hoeveel belangrijks 't individu ook in eigen omgeving kan verrichten, de maatschappelijke vraagstukken, de problemen die de samenleving betreffen, kunnen alleen door samenwerking tot

oplossing worden gebracht. Zoodat hier inderdaad een taak voor „het Christendom”, „de Christenheid” is weggelegd; deze taak is één der voornaamste.

Dat blijkt vooral in deze dagen, die overduidelijk aantoonen, dat de volkeren slechts door een gemeenschappelijk erkennen van Gods macht tot coöperatie kunnen worden gebracht. Die overduidelijk laten zien, dat een „eenheid”, welke op stoffelijke en politieke belangen berust, geen werkelijke eenheid is.

We laten het ditmaal bij deze voorloopige opmerkingen. Den volgende keer hopen we met de bespreking van het boekje van Lord Stamp zelf te beginnen. Een boekje, waarvan de inleider zegt, dat de lezer goed zal doen het te „kauwen en te verteren”, en het dan misschien zal „opnemen in het kostbare bloed van een versterkt circulatiesysteem in zijn lichaam”.

A.

B. t. B.

HET BOEK VAN DE WEEK

Verworpen Christendom.

II.

Nog op een ander voorbeeld mag gewezen worden; een voorbeeld, waaruit blijkt, met hoe scherp blik Bruning de situatie overziet en beziet in de kringen waarin hij thuis is. Er was geschreven over den cultureelen bloei van de katholieken van dezen tijd, waaruit men de conclusie getrokken had, dat het katholiecisme tot een nieuw hoogtepunt gekomen was. Bruning gaat daar fel en raak tegen in. „Als ik onzen „bloei” vergelijk met datgene wat in vroeger dagen een bloei vertegenwoordigde, zie ik niet met minachting neer op wal heden door sommigen op deze gebieden gepresterd wordt, doch dan concludeer ik slechts, dat er heden hoogstens sprake is van een schraal en schaars knopvormen. En als er heden sprake is van polemiek, beweegt zij zich niet in de nabijheid van een cultureel hoogtepunt, maar houdt zij direct en onmiddellijk verband met een cultureel laagtepunt. Maken wij ons geen illusies. De gevaarlijkste misverstanden zijn de vleeiende.”

En vervolgens geeft Bruning zijn kijk op de verhoudingen, zooals deze zich in katholieke kringen ontwikkeld hebben.

„Overal waar zich een contra aandient, staat men inderdaad in twijfel waarmee men moet gaan fakkelen, met een banbriefje of met een briefje van onvermogen. Men weet het niet, werkelijk, men weet het niet. Men kan soms wel een bezwaartje formuleeren, maar dat bezwaartje wordt na de eerste weerlegging weer ingetrokken en aan een tweede bezwaartje waagt men zich al niet meer. Zoodra er een discussie dreigt, laat men alles — onbeslist — in het midden: in den steek. Men weet het niet. Als men beaamt, beaamt men vaag, met tientallen achterdeurtjes, waardoor men weer met goed fatsoen van het tooneel kan verdwijnen. En als men niet beaamt geschiedt dit al even vaag en met precies zooveel klepperende achterdeurtjes. Men strijdt niet meer, noch vóór, noch tégen meningen. Men beaamt. Men praat. Men glijdt er tusschen uit. Men — toppunt van overtuiging — men sympathiseert, d.w.z. men weet het niet. Het liefst liet men alles maar bij het oude (waarom kan dat nu niet?). De situatie is overal, telkens, voortdurend: onzekerheid, geen oordeel, angst — angst ook de eigen onzekerheid bloot te geven. Men schuwt het contra vooral als bron van polemiek. Men schuwt de polemiek nog meer dan het contra. Als het contra tot geen polemiceeren dwong, kon het contra gevoeglijk crepeeren. Maar het dwingt zijn hebben en houden op tafel te leggen. Evenwel om redenen van welbegrepen eigenbelang doet men zulks liever niet. Zoo redt dus de anti-polemische clan haar houding met het bekende serene glimlachje en het zoetjes-hautaine schouderophalen dat het recht, het voorrecht, het exclusief privilege geworden is van hen, die pretendeeren, de waarheid te bezitten. Maar wederom negeert men iets.

Men negeert n.l. dat men als christen tegenover God, en zichzelf in het bezit der waarheid wanend, aan een ernstige gewetensmeening, juist als deze faalt, en aan de ziel van een mensch die naar enige waarheden voor dit heden zoekt, nog iets anders verplicht is dan het serene glimlachje en deszelfs sinistere minachting. En nog iets anders dan het vonnis, dat altijd achter dat glimlachje op de loer ligt (en waarmee het contra indrukken kan): starrköpfiges Festhalten an der eigenen Idee...”¹⁾

De citaten, die gegeven zijn, zijn wat lang — we stemmen het toe — maar ze geven toch naar ons oordeel een indruk van de frissche en oorspronkelijke gedachten, die in dit boek zijn neergelegd. We hooren hier in vele opzichten heldere geluiden.

Hoewel Bruning afwijkt van de traditioneele roomsche kerkleer op menig punt, is hij toch ook

1) Pag. 40, 48, 49.

weer niet tot het zuivere reformatische standpunt gekomen.

Bruning noemt zijn boek: „Verworpen Christendom”. In dien titel ligt al uitgedrukt hoe hij de positie van het christendom hier op aarde beziet. De christen heeft volgens Bruning wel een plicht, maar niet een functie. Het is zijn plicht te strijden voor het rijk Gods, maar met geen andere zekerheid dan die Christus voorspelde: zooals men Mij uitwierp, zoo zal men ook u uitwerpen. De christenen leven onder de wet der aarde: de knechtschap en verworpenheid van het goddelijke, in de wereld van het menselijke.²⁾

Hier ligt de grondgedachte van het boek van Bruning: „de zegespraak zal, indien ze in Gods bedoelingen ligt, in niets een gevolg zijn der menselijke werken”.

Nu heeft Prof. Schilder eens geschreven: „Als God den nieuwen hemel opent, dan zal die nieuwe hemel niet een donum-supraditum, geen mechanisch toegevoegd en opgelegd nieuw hoofdstuk achter de historie-beschrijving van de wereld bij wijze van aanhangsel zijn, doch hij zal alleen maar wezen de ontplooiing van al die krachten, welke door den Christus in de nieuwe menscheit, dat is: in de gemeenschap van de dienaren Gods, gelegd zijn en aanvankelijk reeds waren uitgewerkt.”³⁾

Wij leven allen wel is waar op aarde in de „strijdende kerk”, d.w.z. wij zijn als christenen niet tot de volmaaktheid gekomen. De levensverrichtingen van de geloovigen zijn niet „af”, niet volkomen. De kinderen Gods komen nimmer gereed met hun arbeiden in het Koninkrijk Gods. Er zullen functies zijn, die tijdelijk op non-actief gesteld zijn, er zullen er andere zijn, die slechts zeer gedeeltelijk tot werkzaamheid gebracht worden. De levensfuncties zijn nimmer tegelijk alle op volle sterkte, en zoo vormt ook de arbeid nooit een afgerond en afgesloten geheel. Alle werk dat verricht wordt, blijft, omdat het aan deze zijde van het graf verricht wordt, een werk, met zonde „besmet en bevlekt”.

Maar Jezus Christus, die de overwinning op de machten der duisternis behaald heeft, en die als de Triumphator is uitgetreden in het licht van den Paaschmorgen. Hij heeft hier op aarde toch Zijn menschen in elke eeuw, tot alle goed werk volmaakt toegerust.

De christenen zijn dus niet volkomen, o neen, zij zullen zelf de eersten zijn om dat te erkennen, maar ze zijn toch in beginsel gehoorzaam aan 's Heeren geboden. En ze werken als mede-arbeiders Gods ook in het groote werk, dat aarde en hemel vervult. Ze zijn overvloedig in het werk des Heeren. En hun arbeid is niet ijdel in den Heere. Dat wil zeggen, zoo schrijft Prof. Grosheide bij de verklaring van deze woorden (1 Cor. 15:58): ze moeten voortdurend leven in de welenschap dat hun arbeid, eigenlijk staat er: hun zware arbeid, niet zonder inhoud is, iets beteekent, iets doet voor de zaak des Heeren. Niet om hun zelfs wil, doch in den Heere, in den kring, waar Christus heerschappij uitoefent, maar ook kracht geeft.⁴⁾

Van een verworpen christendom meenen we dus, dat op grond van de Heilige Schrift in dien zin niet gesproken mag worden.

Wel is de kerk sinds Christus' hemelvaart, in den aanvang van de duizend jaren van Zijn verhoogingsheerschappij in de „woestijn”, maar toch is ze vrijgemaakt door den Zoon des menschen. „Zij heeft de rechten van Sara de vrije; maar zij hongert met Hagar de slavin in de woestijn. Doch haar vrijwillige onthouding is dan ook geen negatie van haar erfrecht, doch het bewaren van eigen stijl, en het terhand nemen van die cultuur die de groote massa nooit voor oogen heeft: den dienst van God in het breede menschenleven, naar de gelegenheid van Christus' tijd.”⁵⁾

En als Bruning aan het eind van zijn bespreking van Van Duinkerken's boek de conclusie neerschrijft: „De taak van het christendom is niet zoo „glorieuze” en heden minder dan ooit. Het is een zeer nederige en een zeer deemoedige, en ook een zeer vernederende” (pag. 194), dan gelooven we niet, dat hij daarin gelijk heeft.

Bij hen, die in de breede gemeenschap der kerk Jezus Christus als hun Zaligmaker belijden, is er weer een luisteren naar de geboden Gods. Door hen wordt in elken levenskring gearbeid in gehoorzaamheid aan het bevel des Konings. En in hun werk, voorzoover dit geschiedt overeenkomstig Gods wil, werkt de Christus door, om alle dingen heen te stuwten naar het einde.

En Zijn arbeid is niet vernederend, maar triumerend.

D.

H. M.

2) Vgl. vooral hoofdstuk 1.

3) Jezus Christus en het Menschenleven, pag. 264. Vgl. ook passim.

4) Korte Verkl. 209.

5) Schilder a.w. pag. 276.

HEBT U AL BESTELD:

RONDOM DE REFORMATIE

door A. JANSE

Zie advertentie op blz. 344.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Eene Amerikaansche Synode in Zitting.

III.

In de historie der Christian Reformed Church is een der Fondsen de „martelaar” genoemd. Welk fonds was dat? Het was de „Kas” voor emeriti, en voor de weduwen en weezen van gestorven leeraars. Die Kas dateert reeds van den jare 1874. Daar de groep destijds klein was, was het natuurlijk dat zij als geheel zich verantwoordelijk stelde voor het Fonds. En daar is het bij gebleven. Elk huisgezin wordt verwacht per jaar \$ 1.75 te contribueeren voor de „Kas”. Dat wordt of liever werd gerekend een der „assessments” of aanslagen. In onderscheiding van gaven voor de Zendingsvelden. Daarvoor verwacht men zooveel of zooveel per gezin. Doch als men het niet betaalt, wordt zulks niet als „schuld” gerekend. Dat lijkt sommigen in Nederland — en ook in Amerika — vreemd toe en „onfair”, maar we geven slechts de feiten aan. En middelerwijl verheugen we ons, dat de Synode pas besloot, voortaan van quota's te spreken en niet langer van „aanslag”.

Hoe het zij — in den loop der jaren was er en steeg er geregeld ontevredenheid omtrent die hier besproken „Kas”. Die dissatisfactie was vooral bestaande in de objectie, dat de predikanten zelf niet specifiek bijdroegen voor het Fonds. Daar zal nu een eind aan komen. Het Fonds zal voortaan bestaan uit een Relief Fund en een Pension Fund. Voor dit laatste dragen de leeraars zelf bij, en wel een zeker procent van hun salaris. Te beginnen 1 Januari 1940. Uit dat Pensioenfonds zullen alle leeraars trekken. Uit dat Relief Fund alleen degenen, die er „behoefte” aan hebben.

We hopen, dat deze gewijzigde „regeling” beter zal „werken” dan de oude. Want daarmede was en is het zoó gesteld, dat menig predikant met zijn wederhelft zuchtend tegen den dag opziet, op welken men „onderstand” zal ontvangen. Want „relief” beteekent zoo iets. En het heeft al heel wat „zuchten” gekost — ook omdat de „onderstand” menigmaal niet genoegzaam ondersteunde. Doch genoeg daarover. Heel het zaakje doet ons pijnlijk aan...

Met geenot echter schrijven wij over een andere zaak — die der Zending, met name de Heidenzending.

Allereerst betreffende China. In dat groote rijk arbeidt onze Kerk sedert omtrent 20 jaren. Met het centrum in de stad Iukao, noord van Shanghai. Gezegend werk werd daar verricht. Er kwamen allerlei groepjes van geloovigen in verschillende plaatsen rondom Iukao. In de stad zelf was de toekomst bemoedigend. En in Li Pau kwam een gemeente tot openbaring in April 1937, met 53 Christenen. Wat waren we blijde!

Toen brak de „oorlog” uit — de „onverklaarde” oorlog van Japan tegen China. De zendelingen bleven getrouw op hun post in Iukao. Soms niet zonder levensgevaar. Vele harten winnend. Trouw allerlei gelegenheid waarnemend om het zaad uit te strooien. Zelfs het hospitaal bleef functioneeren, hoewel onze medicus door omstandigheden zijn arbeid concentreerde te Shanghai en daar voortreffelijk werk deed. Maar twee onzer missionaire dienaren des Woords waren toen de „oorlog” uitbrak in de Vereen. Staten. Zij hunkerden naar terugkeer. De zendings-„force” in China had tot hertoe gewichtige bezwaren. Toch machtigde de Synode de zendingsdeputaten om de broeders, momenteel in ons land, terug te zenden. Of van die machtiging gebruik zal gemaakt worden, is een andere zaak...

De toestanden in China zijn nog zoo onzeker. En met name op het zendingsveld onzer Amerikaansche Kerk is nog zooveel onzekerheid. Of schoon het des schrijvers persoonlijke meening is, dat Japan geen succes zal hebben — geen „uiteindelijk” succes, zooals onze Zuid-Afrikaanders dat woord gebruiken. Ons dunkt, als China het nog omtrent een jaar kan uithouden, zal het Japan middelerwijl ontbreken aan essentiële dingen, noodzakelijk om oorlog te voeren, zooals geld, olie, benzine, koper en „nitrates”. Doch — het kan ook anders afloopen. Onverwacht. Vooral als Japan de handen kan leggen op de schatten, verborgen in plaatsen als Tientsin, Shanghai, Kiangsu, enz. Want daarop is het zeker gemunt.

Gelukkig — de Heere regeert. Het lot der natien ligt ten slotte in hooger hand dan die der diplomaten. Heeft niet uw eigen Dr. Colijn onlangs, publiek hieromtrent getuigenis afgelegd?

De Heidenzending der Kerk, waarover we hier schrijven, omvat ook arbeid onder de Indianen in het zuidwesten onzer Unie, onder twee stammen, n.l. de Zuni Indianen, omtrent 1500 in getal, en de Navajoes, van welken stam van 65.000 personen omtrent een tienduizendtal door ons bearbeid wordt.

Onder de Navajo Roodhuiden werkt voor omtrent 25 jaren een echtpaar, dat in onze bijdrage behoort genoemd te worden als een bijzonder toe-

gewijd paar. Crown Point is de plaats van hun werk geweest. We bedoelen Ds en Mevr. Jacob Boll. Ds Boll heeft het voorrecht gehad, ongeveer 500, zegge vijfhonderd, Indianen te mogen doopen. Welk een voorrecht! We zijn op dit moment niet geheel zeker van het pasgenoemd cijfer. In elk geval echter een zeer gezegende bediening tekenend. En het bedroeft ons, dat zulke menschen wegens leeftijds grenzen zich gedrongen gevoelen om zich terug te trekken.

Het zal wel moeilijk vallen, om opvolgers te erlangen voor zulke werkers op het terrein der zending. Echte pioniers.

Op het terrein der Inwendige Zending zullen we straks ook een paar arbeiders verliezen. Een hunner is in Nederland geboren en daar wellicht niet onbekend. We bedoelen Ds J. S. Ball, die sedert vele jaren te Hamilton, Ontario, Canada, stond en broederarmen altijd herderlijk uitstrekke naar Nederlanders, die zich in de stad zijner inwoning en omstreken vestigden, een hartelijk medelevende en vaderlijke vriend.

We zien hem noode zijn herdersstaf neerleggen. Inmiddels danken we de Nederlandsche Geref. Kerken, die in den loop der jaren heel wat mochten bijdragen om ons volk, hun volk, in Canada, te helpen aan kerkelijke eigendommen. We ontvingen die gelden via Prof. Dr. G. Ch. Aalders, nu aanwezig, en die op Vrijdag 16 Juni een wel ontvangen toespraak richtte tot de Synode.

Ook de zaken der Jodenzending werden behandeld. We hebben sedert vele jaren twee zendingsposten onder de Joden, en wel te Paterson N.-J. en Chicago, Illinois. Daar wordt medisch werk verricht, arbeid van min of meer sociaal aard, doch vooral evangelisatie-arbeid. Er valt niet de vrucht te rapporteeren, die onder de Chinezen en Indianen ons hart verblijdde. Toch is die arbeid niet geheel zonder vrucht. Te Chicago zal een V.D.M. worden toegevoegd aan den staf van arbeiders. Per jaar draagt elk gezin onder ons 75 cents bij voor de Jodenzending. Dat is de „quota”, zooals zoo pas door ons genoemd. Hoe vergelijkbaar dat met de Geref. Kerken?

Voor het Fonds Kerkhulp zal 50 cents per jaar verwacht worden als quota. Dat is eene kas om nieuwe en zwakke gemeenten te helpen in 't verkrijgen van kerkelijke eigendommen. Het verrichte, met beperkte middelen, goede diensten in den loop der 50 jaren van haar bestaan. Heeft men in Nederland zoo iets?

Nu we toch een jaartal noemen, mogen we nog melden, incidenteel, dat schrijver dezes bezig is om de historie der Heidenzending onzer Kerk gedurende de laatste halve eeuw voor de aandacht der Kerken te brengen. Tegen den a.s. winter hoopt hij het betreffende boek gereed te hebben. Deo volente natuurlijk.

Reeds méér dan 50 jaren is er een deputaatschap voor de Inwendige Zending. Sederst een paar jaren heeft zij als de leider van haar uitgestrekte en gezegende arbeid een „zendeling in algemeenen dienst”, Ds H. Baker, en onder zijn leiding is er beduidende voortgang in dit werk. Pas besloot de Synode een ander V.D.M. te benoemen voor het Oosten onzes lands.

Wat de leiding der Heidenzending betreft — om dat woord nog eens te gebruiken, we zijn verblijd, dat onze opvolger als zendingsdirecteur, Dr. J. C. de Korne, ook op de Synode bewees, de rechte man op de rechte plaats te wezen.

Gode bevolen,

HENRY BEETS.

Grand Rapids, Mich., 22 Juni 1939.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Eenige kanttekeningen bij het „Rapport inzake tucht over doopleden”.

II.

II. Dat Voetius er niet van spreekt, dat de kerk goddelooze doopleden na lang vermaan zonder te executie-municeeren niet verder als incomplete leden der kerk moet erkennen, kan aan velerlei gelegen hebben. Ook dat Voetius volgens het huidige rapport „stellig deze meening niet had ten aanzien van hen, die zich niet aan ergertelijke zonden schuldig maakten”, is nog geen bewijs er voor, dat incomplete leden tot in hun grijsen ouderdom incomplete leden kunnen blijven. Ook al vermaant men ze. Ze blijven het toch maar, mogelijk tot in den ouderdom toe. De redenen waarom Voetius niet spreekt over wat er met volwassen doopleden, welke niet tot het doen van belijdenis komen, hetzij door openbaren afval of om andere redenen, gebeuren moet, kunnen velerlei geweest zijn. Ten eerste bestond er in die dagen geen doopleden-probleem. Alles deed belijdenis en ging ten Avondmaal, zooals de afmanende toon van het Avondmaalsformulier toont en de geschiedenis vermeldt. De zaak kwam dus weinig voor. Voetius had er dus niet zooveel aanleiding voor om er over te spreken. Maar ten tweede, kan de oorzaak van dit zwijgen een andere geweest zijn. Er kan niet genoeg gewezen worden op den invloed der Oud-Testamentische beschouwingen in zake de kerkelijke regering (waarmee de tucht in nauw verband staat), welke er in de Calvinistische reformatie was, zooals ik in mijn brochure over art. 36 Geloofsbel. uitvoerig aangetoond heb. Onder invloed dier beginselen kwam

men tot de I. Merkwaardig van het Oud-Zoolang de doop „het ge zullen de ope de profeten te moeg wezen”. En al stond die het Pass houden, uit I. omdat hij heb deze uitroeiin geschied. Men volkaverbond. Zoo hier, men geen openbare Ik wil dan ceeren van van het lidn 1978 zoeken, e la hun kin doopleden in enen”.

Daar heeft gerekend.

III. Een des 1906 niet mag er op, dat het aangegane zo waren we w worden als l door den Doc door vrijv Hun ouers beloven voor onderwijzen C kinderen te c en zij beloven het dezen ee aanhangen, b van gauscher krachten, de en in een go voorwaarde, a Formulier „V het kind dan vernanling en wijzen, en w en weiger verbond in te reden zijn o beschuldigen. vallige” te be op zich zelf t een reden zij levende doop- het verbond dat het hu toch eenigets Maar als dan komt, maar dan moet d onderwijzing, noemen, ma worden met z ligt ook in rapport voog indeloos een beslissr aangezgd w niet-hooren advies van h handelt over ten uitkomer ten het verla sing in hun woorden: „to rad niet t duur mocht brekkig inzi loof, dat o lig blijve hardneke wijzen en e len belijde de openlijke de viering v

IV. Het h het zijn bij d dat zulk een kerk kan on doopd nu d dan anders belaa, dat z suur en exco rapport forr (de wereld k niet. Alleen mondeling o heeft een die niet getoond, wordt? Dus Rutgers—Baw men zich z in de kerk

Maar hoe den kinde kinder a en nog nie kerk beschou maatschap — zou het h wat heeft z verantwoord men zijn v het niet beo

Wat kan feiten neerle klaren, dat des verbond de gemeente